



Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/24-4518/2

Podgorica, 27.06.2024.godine

Za: MINISTARSTVO TURIZMA, EKOLOGIJE, ODRŽIVOG RAZVOJA I RAZVOJA SJEVERA, IV
proleterske brigade broj 19, Podgorica

gospodinu, Vladimiru Martinoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2023. godinu

Veza: Vaš akt br. 01-011/24-43/21 od 25. 06. 2024. godine

Poštovani gospodine Martinoviću,

Povodom *Predloga odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2023. godinu*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga odluke i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni Predlog odluke i Izveštaj o analizi uticaja propisa navodi se da za implementaciju navedenog propisa nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Države. Navedenim Predlogom odluke se utvrđuje namjena prikupljenih sredstava sprovođenjem aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2023. godinu, kao i visina sredstava za finansiranje definisanih aktivnosti, programa i projekata. Sredstva prikupljena dodjelom emisionih kredita za 2023. godinu iznose 12.847.432,35€. Implementacijom Predloga odluke ostvariće se prihod za budžet Države, kroz plaćanje poreza na dobit od 15% na navedeni iznos prikupljenih sredstava, u iznosu od 1.927.115,00 €.

Shodno članu 8 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Sl. List CG br. 08/20“) definisano je da sredstva prikupljena od emisionih kredita u skladu sa članom 3 ove uredbe uplaćuju se na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti za: zaštitu i unaprjeđenje životne sredine; podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije; podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore. Alokaciju sredstava prikupljenih u prethodnoj godini vrši Vlada.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na navedeni Predlog odluke.

S poštovanjem,



MINISTAR
Novica Vuković

Kontakt osobe:

mr Ivana Radojičić, Direktor za finansijski sistem i koordinaciju politiku, ivana.radojicic@mif.gov.me;
Ratko Novović, Direktor za državni budžet, ratko.novovic@mif.gov.me.

Na osnovu člana 11 stav 7 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19) i člana 8 stav 2 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ godine, donijela je

ODLUKU
O ALOKACIJI SREDSTAVA PRIKUPLJENIH SPROVOĐENJEM AUKCIJE ZA DODJELU
EMISIONIH KREDITA ZA 2023. GODINU

Član 1

Ovom odlukom utvrđuje se visina, namjena i raspodjela sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2023. godinu.

Član 2

Sredstva prikupljena dodjelom emisionih kredita za 2023. godinu, u iznosu od 12,847,432.35 eura, uplaćuju se na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Eko-fond).

Na uplaćena sredstva iz stava 1 ovog člana obračunava se i plaća porez na dobit u iznosu od 15% u skladu sa zakonom kojim se propisuje obaveza plaćanja poreza na dobit pravnih lica, pa ukupan iznos sredstava kojima Eko-fond može raspolagati iznosi 10,920,317 eura.

Član 3

Izrazi koji se u ovoj odluci koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 4

Sredstva iz člana 1 ove odluke koriste se za sljedeće namjene:

- podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije u iznosu od 5.500.000,00 eura, odnosno 50,36%;
- zaštita i unaprjeđenje životne sredine u iznosu od 4.270.317,00 eura, odnosno 39,1%;
- podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore u iznosu od 1.150.000,00 eura, odnosno 10,53%.

Sredstva iz stava 1 ovog člana koriste se za podršku sljedećih aktivnosti:

Podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije

- Projekat podrške pri kupovini i ugradnji foto-naponskih panela- projekat Solari 5,500,000

Zaštita i unaprjeđenje životne sredine

- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta uklanjanje otpada odbačenog u životnu sredinu 400,000

- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina 300,000
- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) civilnom sektoru za sufinansiranje projekata zaštite životne sredine 100,000
- Unaprjeđenje katastra zagađivača životne sredine (II FAZA) i integracija u Informativni sistem zaštite životne sredine i razvoj djelatnosti Eko-fonda 2,245,317
- Izrada studije izvodljivosti pretvaranje biogasa u električnu energiju na sanitarnoj deponiji Livade Podgorica 35,000
- Unapređenje uslova za visokoškolsko obrazovanje iz oblasti Ekologije u Crnoj Gori 70,000
- Integrisanje biodiverziteta u sektorske politike i prakse i jačanje zaštite ključnih tačaka biodiverziteta u Crnoj Gori (GEF) 100,000
- Projekat sakupljanja električnog/elektronskog otpada iz domaćinstva 100,000
- Sanacija staze oko Crnog jezera 50,000
- Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje službi fizičke zaštite 20,000
- Izrada propisa i dokumentacije za unapređenje stanja životne sredine 800,000
- Sistem za tretman otpadnih voda na Crnom Jezeru 50,000

Podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore

- Podsticaji za unaprjeđenje e-mobilnosti u Crnoj Gori 100,000
- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za kupovinu energetskih uređaja u domaćinstvu 100,000
- Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti 150,000
- Podsticaji za mjere energetske efikasnosti za poslovne objekte namijenjene privredi 200,000
- Podrška prilikom kupovine energetski efikasnih klima uređaja za stanovnike Opštine Bijelo Polje 100,000
- Mjere energetske efikasnosti namijenjene građanima Opštine Pljevalja 500,000

Član 5

Eko-fond treba da podnese izvještaj o korišćenju sredstava dodijeljenih ovom odlukom Vladi Crne Gore najkasnije do 31. marta 2025. godine.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:
Podgorica, 24. jun 2024. godine

Vlada Crne Gore

**Predsjednik,
Milojko Spajić**

OBRAZLOŽENJE

I. Pravni osnov

Pravni osnov za donošenje Odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2023. godinu je član 11 stav 7 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19), član 8 stav 2 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20) i članom 3 Odluke o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisionih kredita („Službeni list CG“, broj 31/24).

II. Razlozi za donošenje Predloga Odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2022. godinu

Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena („Službeni list CG“, broj 73/19) propisani su načini zaštite od klimatskih promjena, koji se između ostalog sprovode smanjivanjem emisija gasova sa efektom staklene bašte i supstanci koje oštećuju ozonski omotač do naučno utvrđenog neophodnog nivoa, na isplativ i ekonomski efikasan način. Zakonom je takođe stipulisano da operateri stacionarnih postrojenja koja obavljaju aktivnosti, odnosno djelatnosti koje dovode do emitovanja gasova sa efektom staklene bašte su dužni da obezbijede emisione kredite za emisije ugljen-dioksida koje ostvaruju.

Na osnovu ovog zakona donijeta je Uredba o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Službeni list CG“, broj 08/20), kojom su utvrđene aktivnosti odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, ukupan iznos emisionih kredita koji se dodjeljuje u odnosu na početno stanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, način sprovođenja aukcije za dodjelu emisionih kredita, minimalna cijena emisionih kredita ponuđenih na aukciji, dodjela besplatnih emisionih kredita, namjena sredstava prikupljenih po osnovu aukcije za dodjelu emisionih kredita i način evidencije dodijeljenih emisionih kredita, njihovog prenosa i korišćenja.

Članom 3 pomenute Uredbe je propisano je da se emisioni krediti dodjeljuju putem javne aukcije ili besplatnom dodjelom, te da se javna aukcija sprovodi na osnovu poziva koji raspisuje organ državne uprave nadležan za poslove životne sredine. Takođe, članom 3 stav 11 Uredbe stipulisano je da postupak aukcije sprovodi komisija koju obrazuje Vlada Crne Gore.

Članom 3 Odluke o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisionih kredita („Službeni list CG“, broj 151/22) utvrđeni su zadaci Komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisionih kredita. U skladu sa Odlukom, Komisija ima sljedeće zadatke:

- utvrđivanje liste operatera postrojenja prijavljenih u skladu sa javnim pozivom za dodjelu emisionih kredita koji raspisuje Ministarstvo turizma, ekologije, održivof razvoja i razvoja sjevera;
- utvrđivanje teksta javnog poziva koji sadrži broj emisionih kredita za dodjelu;
- dodjela besplatnih emisionih kredita u skladu sa Uredbom o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte;
- dodjela emisionih kredita iz stabilizacione rezerve;

- sprovođenje javne aukcije i prodaja emisijonih kredita postrojenjima na osnovu prijave operatera postrojenja;
- izvještavanje Vlade Crne Gore o sprovedenoj aukciji, broju prijavljenih operatera, iznosu dodijeljenih emisijonih kredita putem besplatne dodjele, iznosu kupljenih emisijonih kredita kao i prenosu kredita;
- priprema Predloga alokacije sredstava prikupljenih na osnovu kupovine emisijonih kredita.

Vlada Crne Gore je obrazovala komisiju za sprovođenje javne aukcije Odlukom o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisijonih kredita („Službeni list CG“, broj 31/24) sa zadatkom da sprovede javnu aukciju, dodijeli emisijone kredite i izvrši alokaciju prikupljenih sredstava.

Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja turizma raspisalo je 24. maja 2024. godine javni poziv za dodjelu emisijonih kredita za 2023. godinu.

Na javni poziv prijavila se Elektroprivreda Crne Gore a.d. Nikšić, kao pravno lice koje upravlja stacionarnim postrojenjem koje obavljaju aktivnosti odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte i ponudila kupovinu 535,309.68 tCO₂eq po cijeni od 24 €/tCO₂, odnosno ukupnoj cijeni od 12,847,432.35 eura. Komisija za sprovođenje aukcije za dodjelu emisijonih kredita je donijela odluku o prodaji emisijonih kredita jedinom ponuđaču po cijeni iz ponude.

Članom 8 stav 1 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene propisano je da se sredstva prikupljena od emisijonih kredita uplaćuju na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine (Eko-fond) i da se mogu koristiti za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije i podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore. U stavu 2 istog člana je propisano da alokaciju sredstava prikupljenih u prethodnoj godini vrši Vlada do kraja prvog kvartala tekuće godine.

U skladu sa Mišljenjem ministarstva finansija br. 07-430/23-184/2 od 23. januara 2023. godine Eko-fond kao korisnik sredstava je dužan da obračuna i plati porez na dobit u iznosu od 15%, pa je ukupan iznos sredstava namijenjenih realizaciji projekata 10,920,317 eura.

Komisija za sprovođenje aukcije je predložila da se **5.500.000,00 eura, odnosno 50,36%** sredstava izdvoji za podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije, odnosno ko-finansiranje projekta „Solari 5000+“, čime će se omogućiti realizacija zaključka Zaključkom br. 0-322/24-2176/ od 18. aprila 2024. godine o ko-ufinansiranju ovog projekta.

Za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine Komisija je opredijelila **4.270.317,00 eura, odnosno 39,1%**.

Za podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore (2019-2024) Komisija je opredijelila **1.150.000,00 eura, odnosno 10,53%**.

Donošenjem Odluke i alokacijom sredstava će se omogućiti realizacija aktivnosti, programa i projekata u oblasti zaštite i unaprjeđenja životne sredine, podsticanja izgradnje obnovljivih izvora energije i podsticanja inovacija.

S obzirom da se alokaciju sredstava prikupljenih u prethodnoj godini vrši Vlada do kraja prvog kvartala tekuće godine, postoji razlog hitnosti, pa je predloženo da odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

III. Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Sprovedenjem Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20) se doprinosi daljem toku pregovora u okviru Poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene sa Evropskom Unijom, imajući u vidu da se time stvaraju uslovi za postepeno usklađivanje sa relevantnim EU propisima iz oblasti klimatskih promjena:

- Direktivom 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. oktobra 2003 godine o uspostavljanju trgovine emisijama gasovite sa efektom staklene bašte u Zajednici;
- Direktivom 2018/410/EU Komisije od 14 marta 2018. godine o izmjeni Direktive 2003/87/EZ;
- Regulativom (EU) 2018/1999 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o upravljanju energetsom unijom i djelovanjem u oblasti klime;
- Regulativom (EU) 2021/1119 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. juna 2021. godine o uspostavljanju okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni regulativa (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Evropski zakon o klimi“).

IV. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Operater stacionarnog postrojenja koje obavlja aktivnosti, odnosno djelatnosti koje dovode do emitovanja gasova sa efektom staklene bašte, dužan je da pribavi dozvolu za emisiju gasova sa efektom staklene bašte prije početka rada postrojenja, kao i da obezbijedi emisioni kredit za svaku jedinicu ekvivalentne emisije ugljendioksida, koju ostvaruje. Dozvolu izdaje organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine – Agencija za zaštitu životne sredine na period od deset godina.

Alokaciju emisionih kredita vrši Vlada, sprovedenjem javnih aukcija ili besplatnom dodjelom, u skladu sa Zakonom i Uredbom. Shodno odredbama Uredbe, osnovna jedinica emisionog kredita je tona ekvivalentne emisije ugljendioksida, odnosno tCO₂ eq., dok minimalna cijena emisionih kredita iznosi 24eur po toni ekvivalentne emisije ugljendioksida. Sjednice Komisije održavaju se, po potrebi, na prijedlog predsjedavajućeg dok javni poziv za dodjelu emisionih kredita raspisuje organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine.

Sredstva prikupljena od emisionih kredita uplaćuju se na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine i koriste se za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije i podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore. Alokaciju sredstava prikupljenih u prethodnoj godini vrši Vlada do kraja prvog kvartala tekuće godine na prijedlog Komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisionih kredita.

V. Procjena potrebnih finansijskih sredstava za sprovođenje Odluke

Za sprovođenje ove Odluke nije potrebno obezbjediti finansijska sredstva. Naknada za rad predsjedavajućeg, zamjenika predsjedavajućeg, članovima i sekretaru Komisije je predviđena i obezbijedena Odlukom o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisionih kredita („Službeni list CG“, broj 31/24) a u skladu sa Odlukom o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada ("Službeni list CG", br. 26/12 i 27/13).

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma

NAZIV PROPISA

Odluka o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisisionih kredita za 2023. godinu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

U skladu sa Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena („Sl. list CG”, broj 73/19) na osnovu člana 11 st. 6 i 7 na sjednici Vlade održanoj 6. II 2020 donijeta je Uredba o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Sl. list CG”, broj 08/20).

Ovom Uredbom utvrđuju se aktivnosti, odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, ukupan iznos emisisionih kredita koji se dodjeljuje u odnosu na početno stanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, način sprovođenja aukcije za dodjelu emisisionih kredita, minimalna cijena emisisionih kredita ponuđenih na aukciji, dodjela besplatnih emisisionih kredita, namjena sredstava prikupljenih po osnovu aukcije za dodjelu emisisionih kredita i način evidencije dodijeljenih emisisionih kredita, njihovog prenosa i korišćenja.

Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena propisano je da operateri stacionarnih postrojenja koja obavljaju aktivnosti, odnosno djelatnosti koje dovode do emitovanja gasova sa efektom staklene bašte su dužni da obezbijede emisione kredite za emisije ugljen-dioksida koje ostvaruju.

Uredbom o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte propisano je da se emisisioni krediti dodjeljuju putem javne aukcije ili besplatnom dodjelom, te da se javna aukcija sprovodi na osnovu poziva koji raspisuje organ državne uprave nadležan za poslove životne sredine.

Na osnovu člana 3 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20), Vlada Crne Gore je usvojila Odluku o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za

odjelu emisijonih kredita ("Službeni list CG", broj 31/24 i 44/24) sa zadatkom da sprovede javnu aukciju, dodijeli emisijone kredite i izvrši alokaciju prikupljenih sredstava.

Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja turizma raspisalo je 24. maja 2024. godine javni poziv za dodjelu emisijonih kredita za 2023. godinu.

Na javni poziv prijavila se Elektroprivreda Crne Gore a.d. Nikšić, kao pravno lice koje upravlja stacionarnim postrojenjem koje obavljaju aktivnosti odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte i ponudila kupovinu **535,309.68 tCO₂eq** po cijeni od **24 €/tCO₂**, odnosno ukupnoj cijeni od **12,847,432.35 eura**. Komisija za sprovođenje aukcije za dodjelu emisijonih kredita je donijela odluku o prodaji emisijonih kredita jedinom ponuđaču po cijeni iz ponude.

Članom 8 stav 1 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene propisano je da se sredstva prikupljena od emisijonih kredita uplaćuju na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine (Eko-fond) i da se mogu koristiti za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije i podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore.

U skladu sa Mišljenjem ministarstva finansija br. 07-430/23-184/2 od 23. januara 2023. godine Eko-fond kao korisnik sredstava je dužan da obračuna i plati porez na dobit u iznosu od 15%, pa je ukupan iznos sredstava namijenjenih realizaciji projekata **10,920,317 eura**.

Predlog odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem aukcije za dodjelu emisijonih kredita je neophodno usvojiti kako bi se omogućilo stabilno i održivo finansiranje aktivnosti, programa i projekata usmjerenih na zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i zagađivanja, podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije, kao i podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore.

Ukoliko bi se izabrala "status quo" opcija, bilo bi onemogućeno finansiranje planiranih aktivnosti, a time i realizacija strateških ciljeva države u pravcu zaštite životne sredine a posljedično ugrožava i cilj pristupanja Evropskoj uniji, imajući u vidu da je potpuna implementacija sistema trgovanja emisijama jedna od najvažnijih politika EU u oblasti klimatskih promjena, te da su aktivnosti koje treba da se finansiraju iz sredstava prikupljenih prodajom emisijonih kredita važni za ispunjavanje zahtjeva u procesu pristupanja Evropskoj uniji.

„Status quo“ opcija takođe onemogućava primjenu Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i Uredbu o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena („Službeni list CG“, broj 73/19) propisani su načini zaštite od klimatskih promjena, koji se između ostalog sprovode smanjivanjem emisija gasova

sa efektom staklene bašte i supstanci koje oštećuju ozonski omotač do naučno utvrđenog neophodnog nivoa, na isplativ i ekonomski efikasan način.

Na osnovu ovog zakona donijeta je Uredba o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Službeni list CG“, broj 08/20), kojom su utvrđene aktivnosti odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, ukupan iznos emisionih kredita koji se dodjeljuje u odnosu na početno stanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, način sprovođenja aukcije za dodjelu emisionih kredita, minimalna cijena emisionih kredita ponuđenih na aukciji, dodjela besplatnih emisionih kredita, namjena sredstava prikupljenih po osnovu aukcije za dodjelu emisionih kredita i način evidencije dodijeljenih emisionih kredita, njihovog prenosa i korišćenja.

Članom 3 pomenute Uredbe propisano je da se emisioni krediti dodjeljuju putem javne aukcije ili besplatnom dodjelom, te da se javna aukcija sprovodi na osnovu poziva koji raspisuje organ državne uprave nadležan za poslove životne sredine. Takođe, članom 3 stav 11 Uredbe stipulisano je da postupak aukcije sprovodi komisija koju obrazuje Vlada Crne Gore.

Donošenjem Odluke i alokacijom sredstava će se omogućiti realizacija aktivnosti, programa i projekata u oblasti zaštite i unaprjeđenja životne sredine i podsticanja izgradnje obnovljivih izvora energije.

Kao članica Energetske zajednice Crna Gora slijedi proklamovane ciljeve povećanja udjela obnovljivih izvora u proizvodnji električne energije od 50% do 2030. godine, kao i povećanja energetske efikasnosti i drugih poboljšanja radi smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte.

Takođe, Vlada Crne Gore je Zaključkom br. 0-322/24-2176/ od 18. aprila 2024. godine usvojila informaciju o realizaciji Projekta „Solari 5000+“ (70MW) za fizička i pravna lica i saglasila se da visina subvencije krajnjim korisnicima projekta iznosi 20% od ukupnog iznosa investicije svakog pojedinačnog korisnika projekta te da se sredstva za ovu namjenu obezbijede od strane Eko-fonda i saglasila sa predlogom Sporazuma o zajedničkom finansiranju i realizaciji projekta Eko-fonda i Elektroprivrede Crne Gore.

Imajući u vidu navedeno Komisija predlaže raspodjelu sredstava u sljedećim iznosima:

Podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije

- Projekat podrške pri kupovini i ugradnji foto-naponskih panela- projekat Solari **5,500,000**

Zaštita i unaprjeđenje životne sredine

- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta uklanjanje otpada odbačenog u životnu sredinu **400,000**
- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina **300,000**
- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) civilnom sektoru za sufinansiranje projekata zaštite životne sredine **100,000**
- Unaprjeđenje katastra zagađivača životne sredine (II FAZA) i integracija u Informativni sistem zaštite životne sredine i razvoj djelatnosti Eko-fonda **2,245,317**

- Izrada studije izvodljivosti pretvaranje biogasa u električnu energiju na sanitarnoj deponiji Livade Podgorica **35,000**
- Unapredjenje uslova za visokoškolsko obrazovanje iz oblasti Ekologije u Crnoj Gori **70,000**
- Integrisanje biodiverziteta u sektorske politike i prakse i jačanje zaštite ključnih tačaka biodiverziteta u Crnoj Gori (GEF) **100,000**
- Projekat sakupljanja električnog/elektronskog otpada iz domaćinstva **100,000**
- Sanacija staze oko Crnog jezera **50,000**
- Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapredjenje službi fizičke zaštite **20,000**
- Izrada propisa i dokumentacije za unapređenje stanja životne sredine **800,000**
- Sistem za tretman otpadnih voda na Crnom Jezeru **50,000**

Podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore

- Podsticaji za unaprjeđenje e-mobilnosti u Crnoj Gori **100,000**
- Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za kupovinu energetskih uređaja u domaćinstvu **100,000**
- Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti **150,000**
- Podsticaji za mjere energetske efikasnosti za poslovne objekte namijenjene privredi **200,000**
- Podrška prilikom kupovine energetski efikasnih klima uređaja za stanovnike Opštine Bijelo Polje **100,000**
- Mjere energetske efikasnosti namijenjene građanima Opštine Pljevalja **500,000**

Predlog alokacije sredstava usklađen je sa Odlukom o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine kojom je u članu 6 propisano propisano da se sredstva za finansiranje Fonda obezbjeđuju u skladu sa zakonom i da se ista koriste za:

- zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta životne sredine i klime, prirode, vazduha, voda, mora, zemljišta, šuma i geoloških resursa;
- podsticanje održivog korišćenja prirodnih resursa;
- zaštitu od negativnog uticaja klimatskih promjena;
- upravljanje otpadom, saniranje deponija otpada, podsticanje izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada, obradu otpada i iskorišćavanje vrijednih svojstava otpada;
- podsticanje čistije proizvodnje, odnosno izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada i emisija u proizvodnom procesu;
- zaštitu i očuvanje biološke, geološke i predione raznovrsnosti;
- podsticanje energetske efikasnosti u svim sektorima potrošnje energije;
- podsticanje većeg korišćenja obnovljivih izvora energije za sopstvenu potrošnju;
- podsticanje čistijeg saobraćaja i korišćenja alternativnih goriva u saobraćaju;
- podsticanje niskokarbonskog turizma;
- podsticanje edukacionih, promotivnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije; i
- ostvarivanje djelatnosti Društva.

Donošenjem Predloga odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2023. godinu osiguraće se primjena Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20) i unapređenje daljeg toka pregovora o pristupanju Evropskoj uniji u okviru Poglavlja 27 (Životna sredina i klimatske promjene) imajući u vidu da se stvaraju uslovi za postepeno usklađivanje sa relevantnim EU propisima iz oblasti klimatskih promjena:

- Direktivom 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. oktobra 2003 godine o uspostavljanju trgovine emisijama gasovtea sa efektom staklene bašte u Zajednici;
- Direktivom 2018/410/EU Komisije od 14. marta 2018. godine o izmjeni Direktive 2003/87/EZ;
- Regulativom (EU) 2018/1999 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o upravljanju energetsom unijom i djelovanjem u poblasti klime;
- Regulativom (EU) 2021/1119 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. juna 2021. godine o uspostavljanju okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni regulativa (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Evropski zakon o klimi“).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju

Jedina opcija za postizanje ciljeva iz ovog propisa je uspostavljanje stabilnog mehanizma finansiranja aktivnosti, programa i projekata zaštite životne sredine i zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena u okviru sistema trgovanja emisijama zasnovanog na prodaji emisionih kredita postrojenjima koja posjeduju dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene baste.

Trgovanje emisionim kreditima putem javnih aukcija ima za cilj da subjekte koji obavljaju aktivnosti, odnosno djelatnosti koje emituju emisije gasova sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisije podstakne na postepeni prelazak na tehnologije sa manjim emisijama odnosno tehnologije koje ne dovode do emisija gasova sa efektom staklene bašte, tj. postizanju klimatske neutralnosti kao konačnom cilju klimatske politike.

U slučaju opcije "status quo" izostalo bi uspostavljanje mehanizma finansiranja navedenih aktivnosti i time otežalo i usporilo postizanje strateških ciljeva održivog razvoja i ekonomije zasnovane na čistim i klimatski neutralnim tehnologijama.

Ovaj mehanizam će nadležnim institucijama stvoriti mogućnost efikasnijeg bavljenja problemima zaštite životne sredine i finansiranja aktivnosti u ovoj oblasti kako bi se obezbijedio ostvarivanje ključnih ciljeva države u oblasti životne sredine i klime.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne;

- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima);
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti;
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Donošenje Odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisionih kredita pokazuje dalju spremnost Crne Gore u sprovođenju konkretnih aktivnosti u cilju smanjenja emisije gasova sa efektom staklene baste i zaštiti životne sredine u cjelini.

Pozitivni efekti donošenja odluke se ogledaju u omogućavanju realizacije aktivnosti, programa i projekata povećanja udjela obnovljivih izvora energije, unapređenja energetske efikasnosti, povećanju zaposlenosti, tranziciji prema društvu sa niskim nivoom emisija i klimatskoj neutralnosti, podsticanju zelenog razvoja, niskokarbonskoj ekonomiji i zelenim radnim mjestima.

Donošenje i implementacija propisa će takođe omogućiti dalje usklađivanje sa politikama i standardima na putu ka članstvu u Evropskoj uniji, ispunjavanje zahtjeva koji proilazilaze iz članstva u Energetskoj zajednici, kao i obaveza preuzetih međunarodno potvrđenim sporazumima, prvenstveno Pariskim sporazumom i Okvirnom konvencijom Ujedinjenih nacija o promjeni klime.

Poseban značaj donošenja i primjene propisa ogleda se u zaštiti i unapređenju zdravlja stanovništva a naročito generacija koje tek dolaze.

Primjena ove odluke neće izazvati troškove na teret građana, kao ni troškove koji se odnose na privredu, a biće pozitivno ocijenjena od strane institucija Evropske unije, uz dodatna ostvarenja pozitivnih preduslova za industrijska i energetska postrojenja.

Takođe, implementacija Odluke će doprinijeti povećanju privrednih aktivnosti kao i broja privrednih subjekata. Treba naglasiti da će prethodno navedeni pozitivni efekti generisati dalje podsticaje zelenom razvoju, niskokarbonskoj ekonomiji i zelenim radnim mjestima. Navedenim aktivnostima podstiče se i konkurentnost crnogorskih preduzeća u međunarodnom kontekstu.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;

- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

Za sprovođenje ove Odluke nije potrebno obezbjediti finansijska sredstva.

Naknada za rad predsjedavajućeg, zamjenika predsjedavajućeg, članovima i sekretaru Komisije je predviđena i obezbijeđena Odlukom o obrazovanju komisije za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisionih kredita („Službeni list CG“, broj 31/24 i 44/24) a u skladu sa Odlukom o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada ("Službeni list CG", br. 26/12 i 27/13).

Implementacijom Odluke ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Implementacija Odluke će generisati prihod za budžet Crne Gore kroz plaćanje poreza na dobit od 15% prilikom prenosa sredstava Fondu za zaštitu životne sredine, odnosno u iznosu od **1,927,115.00 eura**.

Takođe, kroz aktivnosti privrednih subjekata i naplatu poreskih prihoda od ovih aktivnosti generisaće se novi prihodi za budžet Crne Gore. S obzirom na promjenjiva tržišna kretanja nije moguće precizno izračunati iznos ostalih prihoda za budžet.

Implementacijom odluke ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata, pa stoga nema ni finansijskih obaveza.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Prilikom izrade Predlog odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2023. godinu nije korišćena eksterna ekspertiza. Predlog odluke izradili su službenici Direktorata za klimatske promjene i zaštitu prirode u Ministarstvu turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera uz sugestije Komisije za sprovođenje aukcije za dodjelu emisionih kredita.

Prilikom izrade Predloga odluke konsultovan je Sekretarijat za zakonodavstvo kako bi se Predlog odluke pravno-tehnički uskladio sa članom 65 Poslovnika Vlade Crne Gore.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Nema potencijalnih prepreka za implementaciju propisa.

Provjera ispunjenja ciljeva vršiće se kroz:

- praćenje realizacije aktivnosti, programa i projekata za koje su opredijeljena sredstva prikupljena dodjelom emisionih kredita;
- izvještavanje Vlade Crne Gore o realizaciji aktivnosti, programa i projekata i trošenju alociranih sredstava.

Glavni indikatori za mjerenje ispunjenja ciljeva će biti ocjena stanja životne sredine u područjima realizacije mjera, procent povećanja udjela obnovljivih izvora energije nakon sprovedenih projekata, nivo smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte kao rezultat sprovedenih mjera, kao i unaprijeđena energetska efikasnost.

Monitoring i evaluaciju sprovođenja Odluke o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisionih kredita će vršiti Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Podgorica, 24. jun 2024. godine

MINISTAR
Vladimir Martinović

